

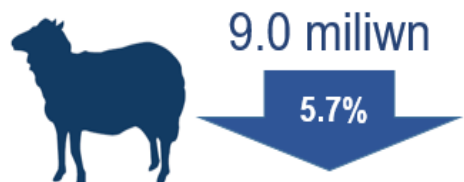
Arolwg Amaethyddol a Garddwrol Mehefin 2020: Canlyniadau Cymru

17 Rhygfyr 2020
SFR 233/2020

Mae'r Arolwg Amaethyddol a Garddwrol wedi'i gynnal ym mis Mehefin ers 1867 i ddarparu amcangyfrifon o weithgarwch amaethyddol yng Nghymru bob blwyddyn. Cynhaliwyd arolwg 2020 yn ystod pandemig coronafeirws (COVID-19), ac mae hyn wedi effeithio ar y canlyniadau (gweler Newidiadau i Arolwg 2020).

Mae'r Bwletin hwn yn rhoi'r amcangyfrifon cyntaf o'r newidynnau allweddol o'r arolwg.

Canlyniadau allweddol

Am y datganiad hwn

Mae'r datganiad hwn yn cyflwyno amcangyfrifon am ddefnydd tir, da byw a llafur ar ffermydd Cymru yn 2020. Mae dadansoddiadau manylach i'w cael mewn rhai o'r allbynnau eraill a restrir yn yr adran Rhagor o Wybodaeth yn y Datganiad hwn.

Mae'r prif amcangyfrifon yn y datganiad hwn yn cael eu cymharu â'r amcangyfrifon cyfwerth o 2019. Mae rhagor o wybodaeth am yr amcangyfrifon yn eu cyddestun hanesyddol hwy ar waelod Newidiadau i Arolwg 2020.

Yn y datganiad hwn

Newidiadau i Arolwg 2020	2
Defnydd tir	4
Defaid a Gwartheg	5
Da byw arall	6
Llafur	7

Newidiadau Pwysig i Arolwg 2020

Cafodd yr ansicrwydd a achoswyd gan bandemig parhaus COVID-19 effaith sylweddol ar yr arolwg eleni. Digwyddodd yr achosion cyntaf a'r cyfyngiadau symud cenedlaethol dilynol ym mis Mawrth ar yr un pryd â cham cynllunio'r arolwg. O'r herwydd roedd angen asesu'r hyn a oedd yn briodol a'r hyn y gellir ei gyflawni.

O ganlyniad gwnaed y newidiadau canlynol i'r arolwg yn 2020:

- Defnyddiwyd set lai manwl o gwestiynau ar gyfer yr arolwg. Roedd y cwestiynau hyn yn casglu'r newidynnau allweddol a oedd eu hangen i wneud cymariaethau â blynyddoedd blaenorol. O ganlyniad cafodd y ffurflen ei chwtogi o wyth tudalen i ddwy dudalen, gan roi llai o bwysau ar ffermwyr;
- Cafodd yr arolwg ei ohirio o fis Mehefin tan ddiwedd mis Awst. Fodd bynnag, gwnaethom ofyn i ffermwyr gwblhau'r arolwg i adlewyrchu eu sefyllfa fel yr oedd ar 1 Mehefin.
- Cyflwynwyd opsiwn i gwblhau'r arolwg ar-lein, lle y gallai ffermwyr gwblhau'r arolwg gan ddefnyddio eu cyfrif RPW ar-lein, yn hytrach na chwblhau ffurflen bapur.

Trafodwyd y newidiadau hyn â dau brif undeb ffermio Cymru, a chytunwyd eu bod yn ddoeth o dan yr amgylchiadau.

Mae'r newidiadau hyn wedi arwain at gynnydd sylweddol yn nifer y bobl a ymatebodd i'r arolwg. Mae'r gyfradd ymateb i'r arolwg wedi bod yn gostwng ers nifer o flynyddoedd. Fodd bynnag, y gyfradd ymateb ar gyfer arolwg 2020 oedd 47%, dros deg pwynt canran yn uwch na'r gyfradd ar gyfer arolwg 2019.

Roedd y nifer a ddewisodd yr opsiwn ar-lein yn galonogol hefyd. Mae ein profiadau mewn mannau eraill wedi dangos y gallai'r niferoedd sy'n dewis yr opsiwn i gwblhau arolygon ar-lein fod yn isel iawn i ddechrau. Yn yr achos hwn gwnaeth 20% o ymatebwyr gwblhau'r arolwg yn y ffordd hon.

Fel arfer, hoffai Llywodraeth Cymru ddiolch i bob ffermwr a gymerodd o'i amser i gwblhau'r arolwg.

Anfantais y set lai o newidynnau, a chynnal yr arolwg yn hwyrach, yw bod hynny'n cyfyngu ar yr amrediad o amcangyfrifon y gellir eu cynhyrchu o'r arolwg. Felly, mae taenlen i gyd-fynd â'r datganiad hwn sy'n cynnwys:

- Newidynnau allweddol 2020: amcangyfrifon ar gyfer y newidynnau allweddol a gasglwyd eleni.
- Rhestr lawn o newidynnau hyd at 2019: cyfres amser (1998–2019) yn dangos sut mae'r newidynnau allweddol yn cael eu rhannu yn is-gategoriâu mwy manwl.
- Cyd-destun hanesyddol: cyfres amser yn mynd yn ôl i 1867 yn dangos tueddiadau'r newidynnau allweddol yn y tymor hir.

Mae'r data hyn ar gael ar y wefan [Ystadegau ac Ymchwil](#) ynghyd â'r datganiad hwn.

Yn aml y cyd-destun hanesyddol sy'n rhoi'r persbectif pwysicach ar ffigurau heddiw. Mae'r datganiad ar gyfer [Canlyniadau Arolwg 2019](#) yn cyflwyno'r gyfres amser allweddol ar gyfer defnydd

tir a'r prif grwpiau o dda byw dros y cyfnod_1867–2019. Mae hefyd yn cynnwys rhywfaint o sylwadau sy'n tynnu sylw at y prif ffactorau a gyfrannodd at y tueddiadau hyn.

Mae gweddill y datganiad hwn yn cynnwys yr amcangyfrifon allweddol o'r arolwg eleni.

Adran 1: Defnydd tir amaethyddol yng Nghymru

Mae tirwedd, ansawdd pridd a hinsawdd Cymru'n cyfyngu ar y defnydd y gellir ei wneud o'r tir. Mae rhan fwyaf o Gymru yn fryniog neu'n fynyddig ac mae hyn, ynghyd ag ansawdd pridd cymharol wael a hinsawdd wlyb, yn golygu bod y rhan fwyaf o'r tir wedi'i gyfyngu i bori defaid a gwartheg.

Mae Arolwg Amaethyddol Cymru'n casglu gwybodaeth am dir a ddefnyddir ar ffermydd (naill yn eiddo i rywun neu'n cael eu rhentu). Nid yw'r wybodaeth hon yn cynnwys defnydd o dir comin, y mae tua 180,000 hectar ohono yng Nghymru. Mae tir comin wedi'i eithrio gan ei fod yn cael ei ddefnyddio gan grwpiau o ffermydd sydd â hawliau ar gomin penodol, yn hytrach na chael ei ddefnyddio'n gan un fferm yn unig.

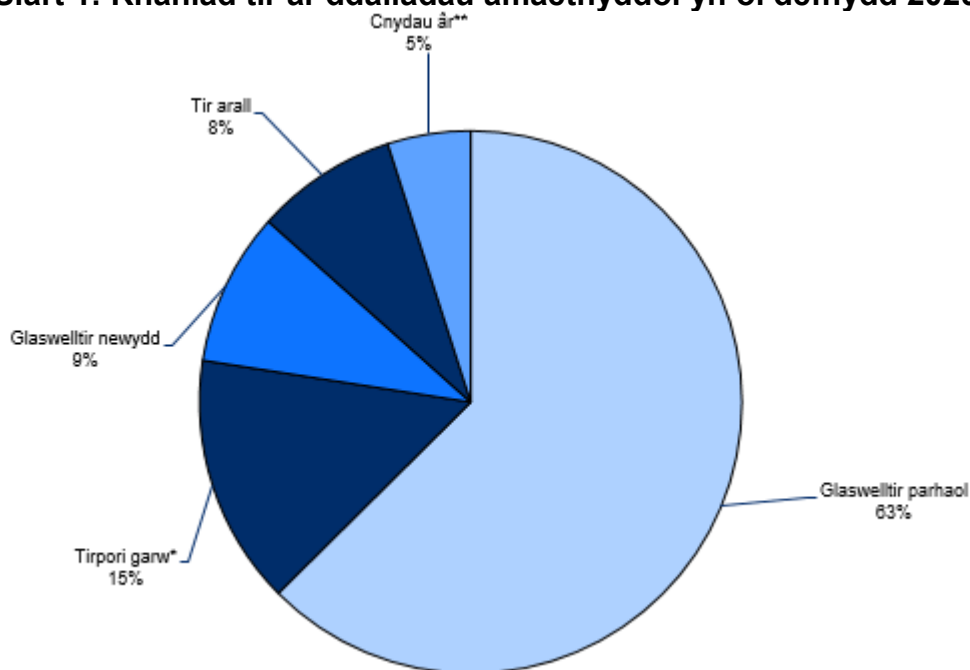
Y data diweddaraf

Mae'r amcangyfrifon ar gyfer defnydd tir amaethyddol yn arolwg 2020 yn dangos y prif ffigurau canlynol:

- Gostyngodd cyfanswm y tir ar ddaliadau 3.8% i 1,697,000 hectar ym Mehefin 2020. O'i gyfuno â'r 180,300 hectar o dir pori garw ar dir comin, mae hyn yn golygu mai tir a ddefnyddir at ddibenion amaethyddol yw 90% o holl arwynebedd tir Cymru.
- Gostyngodd cyfanswm arwynebedd cnydau â'r 9.0% i 82,700 hectar ym Mehefin 2019. Mae'r arwynebedd hwn yn llawer llai nag yr oedd yn ystod y blynyddoedd diwethaf, er y dylid nodi nad yw'r ffigur hwn yn cynnwys braenar di-gnwd, a gafodd ei gofnodi o dan y categori "tir arall" yn 2020.

Mae'r defnydd o dir ar ddaliadau yng Nghymru yn 2020 wedi'i nodi isod.

Siart 1: Rhaniad tir ar ddaliadau amaethyddol yn ôl defnydd 2020

*Tir pori garw lle mae gan y deiliad hawliau llwyr (h.y. ac eithrio tir pori garw ar dir comin)

** Yn cynnwys garddwriaeth (llysiau a ffrwythau a dyfir yn yr awyr agored, stoc galed a thŷ gwydr)

Adran 2: Defaid ac ŵyn yng Nghymru

Mae gwydnwch defaid yn golygu y gellir eu ffarmio ym mhob rhan o Gymru bron iawn. Mae defaid yn fwy amlwg yn yr ucheldir ac efallai mai dyma'r unig opsiwn busnes ymarferol yno. Er bod costau cynnal a chadw a chyfalaf defaid yn gymharol isel, nid ydynt yn gwneud llawer o elw i'r ffermwr ychwaith. Felly, gall gweithgareddau eraill gael blaenoriaeth ar dir gwell.

Y data diweddaraf

Mae'r amcangyfrifon ar gyfer defaid ac ŵyn yn arolwg 2020 yn dangos y prif ffigurau canlynol:

- Cyfanswm y defaid ac ŵyn yng Nghymru oedd 8.99 miliwn – 5.7% yn is na'r ffigur ar gyfer y flwyddyn flaenorol. Roedd hyn yn bennaf o ganlyniad i ostyngiad yn nifer y defaid blwydd oed neu'n hŷn. Bellach y cyfanswm yw 4.48 miliwn. A bydd y mwyafrif helaeth o'r rheini (95%) yn famogiaid magu;
- Cafwyd gostyngiad llai (2.8%) yn nifer yr ŵyn o dan un flwydd oed. Yr amcangyfrif ym mis Mehefin 2020 oedd 4.51 miliwn.;

Dechreuodd nifer y defaid ac ŵyn yng Nghymru gynyddu yn y 1970au, gan gyrraedd brig o 11.8 miliwn yn 1999. Gostyngodd y nifer yn raddol yn ystod y deng mlynedd nesaf, o bosibl o ganlyniad i newidiadau yn y ffordd roedd Polisi Amaethyddol Cyffredin (PAC) yr UE yn cael ei weithredu, pan gafodd cynlluniau'n seiliedig ar nifer y da byw a gedwir eu dileu'n raddol.

Mae'r ystadegau hanesyddol yn y daenlen sy'n cyd-fynd â'r datganiad hwn. Mae esboniad mwy manwl o'r tueddiadau yn fersiwn 2019 o'r datganiad hwn.

Adran 3: Gwartheg a lloi yng Nghymru

Mae gwartheg yn cael eu cadw am eu llaeth neu i gynhyrchu cig yn bennaf. Y sectorau godro ac eidion yw'r rhain. Mae ffermydd yn dueddol o ganolbwyntio ar odro neu eidion. Mae ffermydd sy'n gwneud y ddau yn brin, ond mae rhai i'w cael. Mae ffermio gwartheg godro yn dueddol o ddod ag elw uwch ond mae'n gofyn am dir gwell a llawer o fuddsoddiad cyfalaf. Yng Nghymru, mae gan ffermydd sydd â llawer o wartheg eidion lawer o ddefaid hefyd yn aml. Gall ffermydd eidion fagu'r anifeiliaid o'r cyfnod pan fyddant yn lloi nes iddynt gael eu hanfon i'r lladd-dy. Fodd bynnag, mae'n gymharol gyffredin yng Nghymru, yn enwedig ar yr ucheldir, i fagu'r anifeiliaid i bwynt penodol ac yna'u symud i fferm arall lle byddant yn parhau i gael eu magu cyn cael eu hanfon i'r lladd-dy. Gall y ffermydd hyn fod ar diroedd isel yng Nghymru neu yn Lloegr.

Y data diweddaraf

Mae'r amcangyfrifon ar gyfer gwartheg yn arolwg 2020 yn dangos y prif ffigurau canlynol:

- Cyfanswm y gwartheg a'r lloi yng Nghymru oedd 1,122,400 – cynnydd o 0.2% o'r ffigur ar gyfer Mehefin 2019.
- Mae nifer y buchod godro 2+ oed sydd wedi bwrw llo wedi codi 0.3% i 252,200. Mae'r diffiniad hwn yn cael ei dderbyn yn gyffredinol fel mesur o'r fuches odro.

- Gan ddefnyddio'r diffiniad cyfwerth, gostyngodd maint y fuches eidion 1.1% dros y 12 mis diwethaf i 162,000.

Ers 2004 mae data ar niferoedd gwartheg wedi bod ar gael gan y System Olrhain Gwartheg sy'n cael ei rheoli gan Wasanaeth Symud Gwartheg Prydain (BCMS), at ddibenion iechyd anifeiliaid yn bennaf.

Yn ystod y cyfnod hwn mae cyferbyniad rhwng y tueddiadau a welwyd yn nifer y gwartheg llaeth ac eidion. Er bod nifer y gwartheg llaeth wedi cynyddu ychydig (3%), mae nifer y gwartheg eidion wedi gostwng gryn dipyn (23%).

Mae'r ystadegau hanesyddol yn y daenlen sy'n cyd-fynd â'r datganiad hwn. Mae esboniad mwy manwl o'r tueddiadau yn fersiwn 2019 o'r datganiad hwn.

Adran 4: Da byw arall yng Nghymru

Yn economaidd, y prif fathau o dda byw ar ffermydd masnachol yng Nghymru yw gwartheg a defaid. Y prif grwpiau eraill o dda byw yw dofednod a moch, ond ar gyfer y rhain, mae'r cynhyrchu yn cael ei wneud mewn nifer cymharol fach o unedau mawr. Bydd y niferoedd a gedwir gan geidwaid eraill, nad ydynt yn fasnachol, yn gymharol fach.

O fewn y strwythur hwn, gall cynnydd neu ostyngiad mawr yn y niferoedd mewn ychydig o unedau gael effaith sylweddol ar yr amcangyfrifon cyffredinol. Gwelwyd hyn yn 2020.

Y data diweddaraf – Moch

Mae'r amcangyfrifon ar gyfer arolwg 2020 yn dangos y prif ffigurau canlynol:

- Cafwyd cynnydd o 16% yn nifer y moch yng Nghymru ym Mehefin 2020. Y cyfanswm ar hyn o bryd yw 28,400. Mae mwyafrif (90%) yr anifeiliaid hyn yn cael eu cadw i'w pesgi (cynhyrchu cig) gyda'r gweddill yn cael eu defnyddio ar gyfer magu.

Roedd y cynnydd hwn o ganlyniad i nifer fach iawn o ddaliadau'n adrodd am nifer uchel o foch yn 2020.

Y data diweddaraf – Dofednod

Mae'r amcangyfrifon ar gyfer arolwg 2020 yn dangos y prif ffigurau canlynol:

- Cyfanswm y dofednod yng Nghymru ym mis Mehefin 2020 oedd 9,840,200 – roedd mwyafrif y rhain yn ieir bwyta neu frwyliaid (6.6 miliwn) ac ieir a gedwir ar gyfer wyau (3.0 miliwn o adar). Noder bod y ffigurau ar gyfer 2020 yn cynnwys ieir a ddefnyddir i fagu brwyliaid a chywennod, felly, ni ellir eu cymharu â'r niferoedd ar gyfer blynnyddoedd blaenorol.

Mae'r gyfres hanesyddol ar gyfer niferoedd o foch a dofednod yn y daenlen sy'n cyd-fynd â'r datganiad hwn. Mae esboniad mwy manwl o'r tueddiadau yn fersiwn 2019 o'r datganiad hwn.

Ceffylau a geifr

Nid yw data ar y grwpiau da byw hyn yn cael ei gyflwyno fel rhan o'r datganiad hwn er ei fod ar gael yn y daenlen sy'n cyd-fynd ag ef. Y rheswm am hyn yw nad ydynt o gymaint o ddiddordeb o gymharu â grwpiau eraill o dda byw eraill yng nghyd-destun amaethyddol Cymru gyfan.

Yn sgil mecaneiddio, mae defnyddio ceffylau at ddibenion amaethyddol wedi dod i ben i bob pwrpas yn yr 21ain ganrif. Efallai fod ychydig iawn yn cael eu defnyddio fel hyn ond bydd hyn yn digwydd ar safleoedd twristiaeth/amgueddfeydd nid ffermydd gweithredol a modern go iawn. Mae'r rhan fwyaf i'w gweld mewn stablau hurio, ysgolion marchogaeth neu'n cael eu cadw mewn padogau neu stablau fel anifeiliaid anwes at ddibenion hamdden. Bydd rhai ffermydd yn ennill incwm ychwanegol drwy ddarparu gwasanaethau marchogaeth, stablau a stablau hurio.

Er bod rhai geifreodd yng Nghymru, bydd mwyafrif y rhain yn gymharol fychan ac ni fyddant yn fusnesau masnachol. Fel arfer, byddant yn cael eu defnyddio i bori er mwyn cynnal y tir ac, mewn rhai achosion, i gynhyrchu ychydig o laeth. Mae llond llaw o gynhyrchwyr llaeth mwy masnachol ond nid yw'n bosibl canolbwyntio ar y rhain heb beryglu datgelu gweithrediadau ffermydd unigol.

Adran 5: Llafur ar ddaliadau amaethyddol yng Nghymru

Mae'r amcangyfrifon ar gyfer llafur ffermydd a gyflwynir yn y datganiad hwn wedi'u cyfyngu i niferoedd y prif ffermwyr a'r bobl sy'n cael eu cyflogi i weithio ar y fferm. Gweler y sylwadau ar ansawdd data isod i gael rhagor o wybodaeth am pam nad oes mwy o fanylion yn cael eu cynnwys. Mae amcangyfrifon 2020 yn dangos y canlynol:

- Nifer y prif ffermwyr, cyfarwyddwyr, partneriaid busnes a'u priod yw 37,300, gostyngiad o 6% ers 2019;
- Mae'r nifer hwn yn cynnwys 18,700 o brif ffermwyr llawn amser a 18,600 o ffermwyr rhan-amser. Er y bu cynnydd bychan yn nifer y ffermwyr llawn amser, bu gostyngiad mawr yn nifer y ffermwyr rhan-amser. Gostyngodd y ffigur hwn 14%, neu 3,000 o bobl. Mae'n debygol bod hyn o leiaf yn rhannol o ganlyniad i ddiffyg adrodd. Mae'n bosibl bod hyn o ganlyniad i newidiadau i arferion gweithio yn ystod cyfyngiadau symud COVID-19;

Ar 1 Mehefin 2020, nifer y bobl a gyflogir ar ffermydd oedd **15,500**. Mae hyn yn gynydd o bron 18%, a gellir ei briodoli i niferoedd uwch o lawer o weithwyr achlysurol yn cael eu cofnodi ar y ffurflenni. Yn wahanol i weithwyr rheolaidd, a fyddai'n gweithio ar y fferm drwy gydol y flwyddyn, mae gweithwyr achlysurol yn cael eu cyflogi am gyfnodau byrrach pan fydd angen gwneud gwaith ychwanegol ar y fferm. Mae'n bosibl bod yr amgylchiadau eithriadol eleni wedi arwain at newidiadau i arferion gweithio sy'n gyfrifol am y gynydd hwn, ond mae'n rhy gynnar i asesu hyn.

Mae'r diffiniad o brif ffermwyr yn reit eang: mae'n cynnwys partneriaid busnes, cyfarwyddwyr cwmni ac unrhyw ŵr/gwraig i ffermwr neu ei gysylltiadau busnes. Fodd bynnag, mae'n rhaid i ŵr/gwraig wneud rhywfaint o waith ar y fferm i gael eu cynnwys.

Yng Nghymru, mae mwyafrif y gwaith bob dydd ar y fferm yn cael ei wneud gan y ffermwr a'i deulu agosaf. Y rhan fwyaf o'r amser, bydd y rhain wedi'u cynnwys yn y diffiniad o brif ffermwyr uchod.

Yn y rhan fwyaf o achosion, dim ond am gyfnodau byr ar adegau prysur o'r flwyddyn (e.e. ŵyna, cynhaeaf) neu i gwblhau tasgau arbenigol (e.e. cneifio, dipio) y bydd angen cymorth ychwanegol.

Bydd y gwaith arbenigol yn dueddol o gael ei wneud gan gontractwyr sydd heb eu cynnwys yng nghyfrif llafur yr Arolwg Amaethyddol. Y prif resymau am hyn yw eu bod yn hunangyflogedig ac yn ffermwyr eu hunain yn aml (ac felly eisoes wedi'u cynnwys yn amcangyfrif yr arolwg).

Mae'r Arolwg yn cael ei gynnal fel cipolwg ar un diwrnod ddechrau mis Mehefin. Mae'r anwadalrwydd cysylltiedig yn ei gwneud hi'n anodd iawn gweld unrhyw duedd dros nifer o flynyddoedd. Gall ffactorau fel y tywydd benderfynu pryd mae pobl yn gweithio yn ystod y flwyddyn, er enghraifft.

Rydym yn gwerthfawrogi bod y diffiniadau o pwy ddylai gael eu cynnwys a sut dylid eu categoreiddio yn gallu bod yn anodd. O ganlyniad, rydym wedi diwygio sut mae'r cwestiynau am lafur yn cael eu cyflwyno ddwywaith dros y 10 mlynedd diwethaf. Fodd bynnag, mae angen cofio, er bod newid geiriad a chyflwyniad y cwestiynau'n gallu helpu eglurder, mae'n gallu effeithio ar gysondeb adrodd ar niferoedd hefyd.

Ansawdd Data

Bydd Adroddiad Ansawdd cynhwysfawr ar ddata'r arolwg yn cael ei gyhoeddi'n gynnar yn y Flwyddyn Newydd, a bydd ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru.

Cymariaethau â gweddill y DU

Mae arolygon cyffelyb yn cael eu cynnal yng ngwledydd eraill y DU. Mae cysylltiadau i ganlyniadau Arolwg Amaethyddol Mehefin 2020 ar gyfer y gwledydd hyn wedi'u cynnwys isod.

- **Lloegr**

[gwefan Gov.UK: Structure of the agricultural industry](#)

- **Yr Alban**

[gwefan Llywodraeth yr Alban: Results of the June Scottish Agricultural Census](#)

- **Gogledd Iwerddon**

[gwefan Adran Amaethyddiaeth, yr Amgylchedd a Materion Gwledig Gogledd Iwerddon: Agricultural Census in Northern Ireland](#)

Mae'r canlyniadau ar gyfer y Deyrnas Unedig yn cael eu cyhoeddi gan [Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig](#).

[Canlyniadau dros dro](#)

(cyhoeddwyd 15 Hydref 2020)

[Canlyniadau terfynol](#)

(ar gael 17 Rhagfyr 2020)

Rhagor o wybodaeth am ystadegau amaethyddol yng Nghymru

Mae'r datganiad hwn yn darparu prif ganlyniadau arolwg 2020 ar lefel Cymru gyfan. Bydd canlyniadau manylach yr arolwg yn cael eu darparu mewn allbynnau ar wahân yn y dyfodol. Mae'r prif allbynnau eraill sy'n ymwneud ag ystadegau amaethyddol wedi'u rhestru isod:

- [**StatsCymru**](#): dyma adnodd dadansoddi rhyngweithiol Llywodraeth Cymru ac mae'n cynnwys nifer o dablau sy'n cwmpasu gwahanol agweddau ar yr Arolwg Amaethyddol dros y cyfnod o 2007 i 2017. Bydd data'r blynyddoedd dilynol yn cael ei ychwanegu wrth iddo fod ar gael.
- [**Ffeithiau a Ffigurau Ffermio**](#): fersiwn llawer mwy cryno o Ystadegau Amaethyddol Cymru y bwriedir iddo gael ei ddefnyddio fel adnodd cyfeirio cyflym ar gyfer data lefel uchel. O'r herwydd, mae'n cael ei gyhoeddi fel copi caled ond mae'r data ar gael ar gais. Mae Ffeithiau a Ffigurau Ffermio yn cael ei gyhoeddi bob blwyddyn hefyd.

Bydd y datganiad nesaf ar gael ym mis Gorffennaf 2021

- [**Ystadegau ar ardaloedd bach amaethyddol**](#): dyma'r canlyniadau manylaf o Gyfrifiad Amaethyddol mis Mehefin bob blwyddyn. Er mwyn diwallu'r anghenion cynyddol am ystadegau amaethyddol manwl, mae'r bwletin hwn yn amlinellu'r cyfaddawd rhwng manylder ac ansawdd data ac yn darparu set ddata i'r defnyddiwr sy'n ceisio sicrhau cydbwysedd rhwng y ddau.

Bydd y datganiad nesaf yn cael ei gyhoeddi ym mis Gorffennaf 2021

- [**Incymau Fferm yng Nghymru**](#): mae'r bwletin blynyddol hwn yn cyflwyno canlyniadau'r Arolwg o Fusnesau Ffermio a gynhelir gan Brifysgol Cymru, Aberystwyth ar ran Llywodraeth Cymru.

Bydd y datganiad nesaf yn cael ei gyhoeddi ym mis Rhagfyr 2021

Mae ystadegau amaethyddol Cymru ar gael ar gyfer cyfnod hanesyddol hir, ac mae ar gael yn y daenlen sy'n cyd-fynd â'r datganiad hwn. I gael rhagor o wybodaeth am ystadegau amaethyddol Cymru, cysylltwch â ni yn un o'r ffyrdd a nodir ar y dudalen flaen.

Mae rhagor o wybodaeth gyffredinol am y sector ar gael o dan y pwnc [**Ffermio a Chefn Gwlad**](#) ar wefan Llywodraeth Cymru.

Statws Ystadegau Gwladol

Mae'r [Swyddfa Rheoleiddio Ystadegau](#) wedi dynodi'r ystadegau hyn yn Ystadegau Gwladol, yn unol â Deddf Ystadegau a'r Gwasanaeth Cofrestru 2007 ac mae'n cadarnhau eu bod yn cydymffurfio â'r [Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau](#).

Mae statws Ystadegau Gwladol yn golygu bod yr ystadegau swyddogol yn bodloni'r safonau uchaf o ran dibynadwyedd, ansawdd a gwerth cyhoeddus.

Dylai'r holl ystadegau swyddogol gydymffurfio â phob agwedd ar y Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau. Maent yn derbyn statws Ystadegau Gwladol yn dilyn asesiad gan gangen rheoleiddio Awdurdod Ystadegau'r DU. Mae'r Awdurdod yn ystyried a yw'r ystadegau'n bodloni'r safonau uchaf o ran cydymffurfiaeth â'r Cod, yn cynnwys y gwerth y maent yn ei ychwanegu at benderfyniadau a thrafodaethau cyhoeddus.

Cyfrifoldeb Llywodraeth Cymru yw cynnal cydymffurfiaeth â'r safonau a ddisgwylir gan Ystadegau Gwladol. Os byddwn yn pryderu a yw'r ystadegau hyn yn dal i fodloni'r safonau priodol, byddwn yn trafod unrhyw bryderon gyda'r Awdurdod ar unwaith. Gellir dileu statws Ystadegau Gwladol ar unrhyw adeg pan na fydd y safonau uchaf yn cael eu cynnal, a'i ailgyflwyno pan fydd y safonau wedi'u hadfer.

Cynhaliwyd y gwiriad cydymffurfiaeth diwethaf ar yr ystadegau hyn yn erbyn y Cod Ymarfer yn 2018. [Gwiriad Cydymffurfio ar gyfer Ystadegau Amaethyddol](#)

Ers adolygiad diweddaraf y Swyddfa Rheoleiddio Ystadegau rydym wedi parhau i gydymffurfio â'r Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau. Mae hyn yn cynnwys:

- Cyflwyno'r opsiwn i gwblhau'r arolwg ar-lein.
- Parhau i ddefnyddio iaith glir, anhechnegol i gyflwyno'r ystadegau a'u cyd-destun i gynulleidfa mor eang â phosibl;
- Cyflwyno'r prif "ddata diweddaraf" ar frig pob adran gan mai'r rhain fydd o'r diddordeb mwyaf i'n defnyddwyr allweddol;
- Rhoddir data hanesyddol i gyd-fynd â'r datganiad hwn, ynghyd â sylwadau i egluro'r ffactorau y tu ôl i'r tueddiadau hanesyddol.
- Ehangu'r manylion ar sut y defnyddir y data mewn rhannau eraill o Lywodraeth Cymru;
- Defnyddio cylchgronau eraill Llywodraeth Cymru ac Undebau'r Ffermwyr sy'n cael eu dosbarthu i ffermwyr er mwyn eu hannog i ddychwelyd ffurflenni'r arolwg;
- Yn gynnar yn 2020, lleihau hyd y Datganiad hwn yn y dyfodol drwy ddarparu'r Atodiad Methodoleg fel dogfen annibynnol ar ein gwefan y gellir cyfeirio ati drwy hyperddolen o'r ddogfen hon;

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn cyflwyno saith nod llesiant ar gyfer Cymru. Mae'r saith nod yn cynnwys Cymru sy'n fwy cyfartal, llewyrchus, cydnerth ac iach ac sy'n fwy cyfrifol ar lefel fyd-eang, gyda chymunedau cydlynus a diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. O dan adran (10)(1) o'r Ddeddf, rhaid i Weinidogion Cymru (a) cyhoeddi dangosyddion ("dangosyddion cenedlaethol") y mae'n rhaid eu cymhwyso er mwyn mesur cynnydd tuag at gyrraedd y nodau llesiant, a (b) gosod copi o'r dangosyddion cenedlaethol gerbron y Cynulliad Cenedlaethol. Cyflwynwyd y 46 dangosydd cenedlaethol ym Mawrth 2016.

Mae gwybodaeth am y dangosyddion, a'r naratifau ar gyfer pob nod llesiant a'r wybodaeth dechnegol gysylltiedig ar gael yn [adroddiad Llesiant Cymru](#).

Rhagor o wybodaeth am [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

Gallai'r ystadegau yn y datganiad hwn ddarparu naratif ategol i'r dangosyddion cenedlaethol a gall byrddau gwasanaethau cyhoeddus eu defnyddio ar gyfer eu hasesiadau llesiant lleol a'u cynlluniau llesiant lleol.

Rhagor o fanylion

Mae'r ddogfen ar gael yn: <https://llyw.cymru/arolwg-or-cyfrifiad-amaethyddol-garddwrol-mehefin-2020>

Diweddariad nesaf

Tachwedd 2021

Rydym eisiau eich adborth

Rydym yn croesawu unrhyw adborth ar unrhyw agwedd ar yr ystadegau hyn. Gallwch ei anfon mewn e-bost i ystadegau.amaeth@llyw.cymru

Trwydded Llywodraeth Agored

Mae'r holl gynnwys ar gael o dan [Fersiwn 3.0 o'r Drwydded Llywodraeth Agored](#), ac eithrio pan nodir yn wahanol.

